

על גברא וחפצא בחיינו

רצון – כסף - חפץ

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ה עמוד א

מאי מיתה? עניות, דאמר מר: ארבעה חשובים כמתים, אלו הן: עני, סומא, ומצורע, ומי שאין לו בנים

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף פא עמוד א

הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה, שנאמר: יזל מים מדליו, שמהן תצא תורה

משלי פרק א פסוק יט: כֹּן אַרְחוֹת קַל-בָּצַע בָּצַע אֶת-נַפְשׁוֹ בְּעַלְיוֹ יִקָּח: פ

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיט עמוד א

א"ר יוחנן: כל הגוזל את חברו שוה פרוטה - כאילו נוטל נשמתו ממנו, שנאמר: כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח וכו'

חיים בדור של שפע

דברים פרק לב

(יג) וַיִּכְרַבְהוּ עַל בְּמֹותַי וְאֶרְץ וַיֹּאכַל תְּנוּבַת שְׂדֵי וַיִּנְקְהוּ דָבַשׁ מִסְּלַע וְשֶׁמֶן מִחִלְמִישׁ צוּר: (יד) חֲמֵאת בָּקָר וְחֶלֶב צֹאן עִם חֶלֶב כְּרִים וְאֵילִים בְּנֵי בָשָׁן וְעֵתוּדִים עִם חֶלֶב פְּלִיזוֹת חֹטָה וְדָם עֵגֶב תִּשְׁתֶּה חֶמֶר: (טו) וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעֹט שְׁמֵנָה עֲבִית כְּשֵׁית וַיִּטֹּשׂ אֶלֹהֵי עֲשָׂהוּ וַיִּגְבַּל צוּר יִשׁוּעוֹת

ספרי דברים פיסקא שיח ד"ה (טו) וישמן

(טו) "...דבר אחר שמנת עבית כסית, אלו שלשה דורות שלפני ימות המשיח שנאמר +ישעיה ב ז - ח+ ותמלא ארצו סוסים ואין קצה למרכבותיו ותמלא ארצו כסף וזהב ואין קצה לאוצרותיו ותמלא ארצו אילים למעשה ידיו ישתחוו לאשר עשו אצבעותיו.

שו"ת אורח משפט או"ח סימן מח "...אגלה אוזן הדר"ג מר שי, אע"ג דמהסתם לא חדת היא לו, דמיסתפינא מהך דספרי האזינו ותמלא ארצו וגוי והוא בסמך ע"פ שמנת / עבית / עוית וגוי שהוא גי' דורות לפני ביאת המשיח, ואדוני יבין מחשבת, מ"מ יעשה הקב"ה למען שמו ויקרב קץ ישעו, ונשגב ד' לבדו במהרה בקרוב.

תורת משה האלשייך הקדוש ויקרא פרק כה:

"... כי גדולה סכנת נסיון העושר מסכנת נסיון העוני".

השתלטות החפצא על הגברא

התחליפים	החיים
הגברא משועבד לחפצא	החפצא ברשות הגברא
הלעיטיני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי	שובע
הימורים	חלומות
מיתוג ותחפושות	בגדים
מידע	דעת
תאווה	אהבה

אז מה האידיאל?

עין א"ה ברכות פרק שביעי אות מה:

א"ר יוחנן כל המברך על כוס מלא נותנים לו נחלה כלי מצרים, שנאמר ומלא ברכת ד' ים ודרום ירשה. וריבר"ח אמר זוכה ונוחל שני עולמים, העוה"ז והעוה"ב. ההשקפה החיצונית של הדרך הנאותה לאדם החפץ בחיים לפי מובנם האמיתי, הוא להיות מסתפק רק במוכרח לו וירחיק מאתו אהבת המותרות. אמנם אהבת הרחבת החיים הוא נטוע בנפש האדם, ובודאי לא לחנם נחקקה מיוצר רוח האדם בקרבנו תכונה כזאת ברוח האדם. אלא שכשם שבקשת הרחבת החיים היא מדה שאינה הוגנת כשיבקש האדם את תעודתה רק למען השביע נפשו וחושיו, כי אז ודאי המדה היפה לאדם שישים גבול לתשוקותיו ויאמר להם עד פה תבאו. אבל כשישתמש האדם בכוחותיו שאינם מוגבלים, ובחפץ החיים שבו שהוא בהרחבה גדולה, להיות מוכן על ידם לעשות הטוב והישר בעיני ד', אז א"צ כלל להדריכו לצמצם כוחותיו, כ"א

ראוי ללמדו לבקש בקשות גדולות כי אין קץ למעשים טובים שיוכל האיש הישר והטוב לעשות כשתשיג ידו די הרחבת החיים. הכוס המלא יורה אמנם על השביעה של המותרות והרחבה היתירה, אבל בהיותו משתמש בו לברכת ד' לצד המעשה, לעשות הטוב והישר, שע"ז תעיר הברכה על כוס מלא, ללמד שאמנם ראוי לאהוב את החיים עם הרחבתם אמנם לתכלית המעלה והטוב שהוא ברכת ד'. לאיש כזה נותנים לו נחלה בלא מצרים, כי תחת שהמבקש את החיים עם הרחבתם לטובת עצמו ע"כ הוא מוגבל, כי כמה יוכל האדם להיות נהנה בעצמו מכל טוב. אבל המבקש את כל המותרות של עושר וכבוד והצלחה גדולה כדי להיות פועל רב טוב להשכיל ולהיטיב, אין קצה לתכונה, ע"כ נותנים לו נחלה בלא מצרים. ויסוד ההנהגה הטובה היא המדה הטובה של הכרת טובה, שבהיות האדם מחויק בה בשכלו הטהור נגד כל הטוב שיקבל מהמטיב האמיתי יתברך, תתפתח נפשו בכל המדות היקרות ויחרץ לעבודת ד' ועשות הטוב והחסד. וכל מה שיוסיף לקבל טוב וחסד כה יוסיף להיות ציר אמונים להפיץ רב חסד בעולם, שזה אמנם הוא היתרון שתתעלה אליו נפש האדם המכיר את טובת יוצרו, ובה יבא לידי מעלה יקרה, מה שאינו נוהג ברוב בני"א שהם מחלקים את ההנאות הגשמיות והרוחניות לשני מערכות, ואין עוה"ז ועוה"ב יכולים להיות אצלם באהבה בנפשם, כמאמר המוסרי המפורסם: כשם שאין המים והאש יכולים להכנס בכלי אחד כן לא תחול יחד אהבת עוה"ז עם אהבת עוה"ב, זאת היא המדה באהבת עוה"ז הבנוי' ע"פ תקות ההנעמה החושית לעצמו. אבל אהבת עוה"ז הבנויה מצד הטוב שיוכל להשפיע על ידה, הלא האהבה הגשמית גם היא רוחנית, ובעודו בחיי עוה"ז חיינו הם חיים רוחניים מלאים ממושגים טהורים של אהבת חסד וצדקה שהם חיים וקיימים גם בעוה"ב. ע"כ זה המברך על כוס מלא הוא זוכה ונוחל 'עולמות, עוה"ז ועוה"ב, ואין הם סותרים זא"ז בהתכנסם בלב. ומשני המאמרים יחד למדנו כי הנטיה של הרחבת החיים כיון שאין לה קצבה בטבע הנפש ראויה היא למצא תעודתה בדבר שאין לתן לה קצבה, שאי אפשר לדון שיש כח בנפש שאין לו מקום שימוש לפי הצדק והמעלה. ע"כ יש מקום גם להרחבת החיים בכל מילואיהם ע"פ דרכה של תמימות דרך ביראת ד', והיא מכשרת את הנפש לקבל את כל חמדת החיים החומריים והרוחניים גם יחד. ע"כ זוכה ונוחל ב' עולמות העוה"ז והעוה"ב.